

Kadernota Wmo

WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

30 januari 2007

	bladzijde
Inleiding	4
ALGEMEEN	
Hoofdstuk 1 Het wettelijk kader	5
<ul style="list-style-type: none"> - Wat houdt de Wmo in? - Waarom een nieuwe wet? - Waarom op lokaal niveau? 	
Hoofdstuk 2 Wat betekent de Wmo voor alle betrokkenen?	7
<ul style="list-style-type: none"> - De veranderingen voor de inwoners - De veranderingen voor de aanbieders van welzijn en zorg - De veranderingen voor de gemeente 	
Hoofdstuk 3 De algemene uitgangspunten voor beleid en uitvoering.	8
<ul style="list-style-type: none"> - De 9 prestatievelden vormen het concrete uitgangspunt voor lokaal beleid - Preventie daar waar mogelijk - Sociaal beleid is leidend - Bestaand beleid waar mogelijk continueren, aandacht voor samenhang - Eigen initiatief en verantwoordelijkheid van burgers - Goede communicatie en participatie - Voeren van inclusief beleid - De regierol van de gemeente - De meerwaarde van intergemeentelijke samenwerking - Financiële mogelijkheden. 	
DE PRESTATIEVELDEN	
Hoofdstuk 4 Prestatieveld 1: de sociale samenhang en leefbaarheid.	10
<ul style="list-style-type: none"> - Definitie - Wat doen we al? - Herijking en nieuw - De kaders voor beleid 	
Hoofdstuk 5 Prestatieveld 2: ondersteuning van jeugdigen en ouders.	11
<ul style="list-style-type: none"> - Definitie - Wat doen we al? - Herijking en nieuw - De kaders voor beleid 	
Hoofdstuk 6 Prestatieveld 3: geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.	13
<ul style="list-style-type: none"> - Definitie - Wat doen we al? - Herijking en nieuw - De kaders voor beleid 	

Hoofdstuk 7 **14**
Prestatieveld 4: ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

- Definitie
- Wat doen we al?
- Herijking en nieuw
- De kaders voor beleid

Hoofdstuk 8 **16**
Prestatieveld 5: het bevorderen van deelname aan de samenleving door mensen met een beperking.

- Definitie
- Wat doen we al?
- Herijking en nieuw
- De kaders voor beleid

Hoofdstuk 9 **17**
Prestatieveld 6: het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking.

- Definitie
- Wat doen we al?
- Herijking en nieuw
- De kaders voor beleid

Hoofdstuk 10 **18**
Prestatievelden 7, 8 en 9, het bieden van maatschappelijke opvang en het bevorderen van OGGz- en verslavingsbeleid

- Definitie
- Wat doen we al?
- Herijking en nieuw
- De kaders voor beleid

HET VERVOLG

Hoofdstuk 11 **20**
Het vervolg: de eerste 4-jarige beleidsnota Wmo

- Doel van de beleidsnota
- Voorbereidingen in 2007
- Globale planning

Hoofdstuk 12 **22**
Samenvatting: alle kaders ingekaderd

Inleiding

Voor de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) moeten kaders worden gesteld, waarbinnen het beleid geformuleerd en vervolgens uitgevoerd zal worden. De kaders zijn verdeeld over de 9 prestatievelden zoals die in de wet zijn vastgelegd.

Een aantal taken dat in de Wmo besloten ligt is nieuw. De gemeente Borger-Odoorn voert echter al langer beleid op tal van gebieden die vanaf 1 januari 2007 onder de Wmo vallen: zo zijn er de afgelopen jaren in diverse notities onder meer kaders vastgesteld voor jeugdbeleid, voor de Wvg en voor welzijn. Voor de voorliggende kadernota betekent dit dat deze bestaande kaders beoordeeld moeten worden, maar niet per definitie herzien.

Bovendien gaat een dergelijk herijkingsproces niet over één nacht ijs en zal er de komende jaren nog nader onderzoek moeten plaatsvinden hoe we stapsgewijs tot gewenste veranderingen kunnen komen. En wat goed loopt willen we uiteraard behouden.

Ter voorbereiding op de nieuwe wet, is het afgelopen jaar een aantal aanvullende notities gemaakt. Het begon eind 2005 met de startnotitie Wmo. Tevens is toen de Wvg herzien. In het voorjaar van 2006 is er een notitie opgesteld over communicatie en inspraak, tegen de zomer gevolgd door een verordening Wmo en een verstrekkingenbesluit met specifieke aandacht voor de nieuwe taak: huishoudelijke hulp.

In het laatste kwartaal van 2006 worden verschillende thema's uit de Wmo nog extra toegelicht in een 3-tal notities ter voorbereiding op de verdere Wmo beleidsvorming: Financieel kader Wmo, Van Zorgloket naar Wmo loket en Mantelzorg en Vrijwilligerswerk. In het eerste kwartaal van 2007 zal deze Kadernota Wmo aan de raad worden aangeboden.

Uiteindelijk zal dit beleidsvoorbereidend proces worden besloten met een definitieve Beleidsnota Wmo, welke eind 2007 voor 4 jaar moet worden vastgesteld.

Leeswijzer

In de navolgende hoofdstukken zullen eerst de wettelijke kaders en de algemene uitgangspunten worden benoemd. Daarna wordt per prestatieveld de wettelijke definitie vermeld en enige toelichting gegeven. Tevens wordt op lokaal niveau aangegeven waar al adequate beleidskaders zijn vastgesteld (met verwijzing naar de onderliggende notities) en nieuwe zijn te benoemen. Want op sommige terreinen moet nog het een en ander gebeuren om tot een volwaardig Wmo beleid te komen.

Uiteindelijk zullen de meest prioritaire thema's als eerste aan bod komen in de verdere planning zoals deze globaal staat weergegeven in hoofdstuk 11.

Tot slot worden alle kaders bij wijze van samenvatting op een rij gezet in hoofdstuk 12.

ALGEMEEN

Hoofdstuk 1 Het wettelijk kader

Wat houdt de Wmo in?

De Wmo is een nieuwe wet, waarin de volgende bestaande wetten gebundeld worden:

- Welzijnswet
- Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg)
- Aantal subsidieregelingen (zoals mantelzorgondersteuning en diensten bij wonen met zorg)
- De Huishoudelijke Verzorging uit de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten)
- Uit de WCPV (Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid: de Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz))

Gemeenten worden met de Wmo verantwoordelijk voor maatschappelijke ondersteuning. Maatschappelijke ondersteuning omvat activiteiten die het mensen mogelijk maken om mee te doen in de samenleving. Dat kan bijvoorbeeld door het faciliteren van vrijwilligers, zorgvrijwilligers en mantelzorgers, maar ook met goede informatie en advies, opvoedingsondersteuning en huishoudelijke hulp.

Het begrip maatschappelijke ondersteuning is in de Wmo verwoord in negen prestatievelden. De wet geeft de kaders aan waarin elke gemeente haar eigen beleid kan maken. Een beleid dat afgestemd is op de wensen en samenstelling van de inwoners, met specifieke aandacht voor mensen met beperkingen: de kwetsbare burgers die om uiteenlopende redenen niet of niet meer zo goed kunnen meedoen aan het maatschappelijke leven.

Waarom een nieuwe wet?

De aanleiding voor de Wmo wordt gevormd door maatschappelijke ontwikkelingen op het terrein van wonen, welzijn en zorg. Hierbij spelen demografische, sociaal-culturele, beleidsmatige en bestuurlijk-financiële ontwikkelingen een belangrijke rol:

Demografisch: vergrijzing

Nederland vergrijsst. In de periode tussen nu en 2040 neemt het aantal 65+ers in Nederland sterk toe, evenals het aantal oudere ouderen (75+). Omdat de zorgvraag van met name oudere ouderen een stuk hoger ligt dan die van de gemiddelde Nederlander, betekent dit dat ook de behoefte aan zorg en maatschappelijke ondersteuning sterk zal stijgen.

Sociaal-cultureel: individualisering

De individualisering zal naar verwachting in de toekomst doorzetten. Dit is van invloed op de behoefte aan diensten van wonen, zorg en welzijn. In de eerste plaats zal er behoefte zijn aan meer woningen, omdat het aantal personen per huishouden afneemt. Er zullen eisen worden gesteld aan de kwaliteit van het aanbod. Individualisering, gekoppeld aan de gestegen welvaart, leidt ertoe dat mensen minder genoegen nemen met standaardpakketten, doorsnee aanbod en grootschalige voorzieningen. De normen voor en wensen met betrekking tot privacy, autonomie, kleinschaligheid en kwaliteit zullen in de toekomst hoger liggen.

Bestuurlijk en financieel: extramuralisering en verantwoordelijkheidstoedeling

De rijksoverheid, de intramurale zorgsector en de vertegenwoordigers van zorgvragers hebben elkaar gevonden in het beleid van extramuralisering. In plaats van mensen met een grotere zorgbehoefte 'op te sluiten' in grote, buiten de maatschappij gelegen, intramurale instellingen wordt in de GGZ en ouderenzorg meer en meer getracht om ook mensen met een zorgvraag een plek te geven in de 'gewone' maatschappij. Deze ontwikkeling vindt plaats in het perspectief dat zorg belangrijk is, maar tegelijkertijd ook betaalbaar moet blijven.

De rijksoverheid meent dat er een onevenwichtigheid is geslopen in de verantwoordelijkheidsverdeling tussen overheid, maatschappelijk middenveld, burgers en markt op het terrein van zorg en welzijn. Het is te vanzelfsprekend dat de overheid betaalt voor alle zorg en

ondersteuning. De overheid stuurt er dan ook op aan dat burgers zelf meer verantwoordelijkheid nemen om in hun eigen zorgbehoefte te voorzien. Pas als mensen het echt niet meer redden met hun eigen netwerk, kunnen zij een beroep doen op de overheid. Deze ontwikkelingen vormen de aanleiding tot een herziening van het zorgstelsel, waarvan de introductie van de Zorgverzekering, de modernisering van de AWBZ en de introductie van de Wmo allen deel uitmaken.

Waarom op lokaal niveau?

De gemeentelijke overheid staat het dichtst bij de burgers en is daarom het beste in staat om het beleid af te stemmen op de wensen en samenstelling van de inwoners. De gemeente is eveneens goed in staat om samenhang te brengen in de diverse beleidsthema's van de Wmo. De gemeente is immers actief op alle terreinen van maatschappelijke ondersteuning. Daarom is het van belang dat de gemeente daarin de regie voert, opdat versnippering en het van-het-kastje-naar-de-muur effect wordt voorkomen of zoveel mogelijk wordt verminderd.

Hoofdstuk 2

Wat betekent de Wmo voor alle betrokkenen?

De veranderingen voor de gemeente.

De Wvg, de Welzijnswet en de OGGz vallen al onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten. Met de invoering van de Wmo komen daar de CVTM (CVTM= Coördinatie Vrijwillige Thuiszorg en Mantelzorgondersteuning) en een deel van de AWBZ bij. De grootste verandering is de bundeling van de wetten en de verandering in de sturingsfilosofie. Door een bundeling van de wetten is integraal beleid mogelijk. Dit betekent dat gemeenten alle diensten goed op elkaar moeten afstemmen. De verandering in de sturingsfilosofie houdt in dat gemeenten straks verantwoording moeten afleggen aan hun eigen inwoners in plaats van aan het Rijk. Het wordt dus belangrijk dat gemeenten alle partijen goed betrekken bij het ontwikkelen van het beleid. Het is bij uitstek een participatiewet.

Dit betekent dat er ook sprake is van een aantal procesverplichtingen:

- participatie van burger bij de totstandkoming van beleid;
- het opstellen van de vierjaarlijkse beleidsnota;
- het opstellen van een Wmo-verordening voor voorzieningen die onder de compensatieplicht vallen;
- de horizontale verantwoordingsverplichting (verantwoording aan de burger in plaats van aan het Rijk);
- het door middel van jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoeken monitoren van de Wmo-dienstverlening.

De veranderingen voor de inwoners.

Met ingang van de Wet maatschappelijke ondersteuning komt er meer samenhang in de ondersteuning voor de burger. Zo kan iedereen straks bij één loket terecht met vragen over ondersteuning (=het Wmo loket). Bovendien betreft de gemeente de burgers bij het ontwikkelen van het gemeentelijke Wmo-beleid. Dat maakt ondersteuning op maat mogelijk. Daarnaast dienen burgers meer dan nu het geval is zelf oplossingen te bedenken in de eigen sociale omgeving voor problemen die zich voordoen. Pas als dat niet lukt, is er ondersteuning vanuit de gemeente mogelijk. Een groter beroep dus op de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid.

De veranderingen voor de aanbieders van welzijn en zorg.

Per 1 januari 2007 krijgen de aanbieders van huishoudelijke hulp al te maken met het feit, dat de budgetten nu bij de afzonderlijke gemeenten komen te liggen en niet meer bij één zorgkantoor. Dit geldt ook voor bijvoorbeeld de aanbieder van vrijwillige thuiszorg en mantelzorgondersteuning, Icare. Omdat Meppel de vestigingsplaats is van Icare, ontvangt deze gemeente als centrumgemeente voor geheel Drenthe de voormalige CVTM budgetten. Ook Assen krijgt een bedrag voor een aantal activiteiten. Daarnaast krijgt iedere gemeente, die geen vestiginggemeente is (dus de overige Drentse gemeenten), afzonderlijk nog een extra budget ten behoeve van mantelzorgondersteuning. Er zijn meerdere organisaties die daar een beroep op kunnen doen. En vanaf 2008 komen ook de budgetten van MEE (ondersteuningsorganisatie voor mensen met een beperking) naar de gemeenten.

Welzijnsorganisaties zijn over het algemeen al lokaal georganiseerd, zo ook in Borger-Odoorn. Voor hen gaat het vooral om andere afspraken over het aanbod, omdat er meer vraaggericht gewerkt moet worden. In het kader van de Wmo zal ook de nodige herijking van het welzijnsbeleid moeten plaatsvinden, waardoor er op termijn een heel ander activiteitenaanbod kan ontstaan en het aanbesteden van welzijnswerk nader beschouwd dient te worden.

Hoofdstuk 3

De algemene uitgangspunten voor beleid en uitvoering.

Aan beleid ligt een bestuurlijke visie ten grondslag. Wij onderschrijven de doelstelling van de Wmo om mensen te betrekken bij de samenleving, om het meedoen voor iedereen mogelijk te maken. Hierbij wordt de zelfredzaamheid van de inwoners van Borger-Odoorn gestimuleerd en heeft de gemeente de rol van ondersteuner van mensen die het zelf niet (meer) aankunnen. Om dit te bereiken is een breed scala van activiteiten nodig, die soms onorthodox en creatief tot stand moeten komen, in samenspraak met burgers. Naarmate de financiële middelen beperkter zijn, zal het beroep op het creatieve vermogen van gemeente en burgers om tot oplossingen te komen, alleen maar groter worden. In die zin zien wij de Wmo als een uitdaging.

We hanteren daarbij een aantal algemene uitgangspunten:

De 9 prestatievelden van de Wmo vormen het concrete uitgangspunt voor lokaal beleid

De prestatievelden kaderen het veld van de maatschappelijke ondersteuning af en vormen het uitgangspunt voor het lokaal te ontwikkelen beleid. Meer algemeen gesteld kan het sociale beleid van de gemeente voor een aanzienlijk deel onder de noemer van de Wmo worden gebracht.

Preventie daar waar mogelijk

Het doel van de Wmo is meedoen. Het zo lang mogelijk zelfstandig kunnen deelnemen aan de samenleving, waarmee maatschappelijke uitval (en maatschappelijke kosten) worden voorkomen. Het beleid is gericht op het beïnvloeden van factoren die kunnen leiden tot maatschappelijke uitval. Daarom zet Borger-Odoorn in op preventief beleid. De wijze waarop het preventieve beleid vorm krijgt, wordt nader uitgewerkt in de beleidsnota Wmo.

Sociaal beleid is leidend

Het sociale beleid in Borger-Odoorn heeft al voor een belangrijk deel vorm gekregen in diverse documenten. Deze zijn actueel en zullen leidend zijn voor het verdere beleid van maatschappelijke ondersteuning. Doel is een duurzame (sociale) infrastructuur verder te ontwikkelen waarin alle burgers van Borger-Odoorn zich thuis kunnen (blijven) voelen. Het beleid is gericht op integrale preventie om zorg te voorkomen en de gemeenschap en sociale samenhang te versterken. Borger-Odoorn investeert in collectieve voorzieningen die voor specifieke voorzieningen en verstrekkingen voor mensen met een beperking gaan. Daarbij blijft steun voor de kwetsbare burger, die niet (volledig) meer kan meedoen, een belangrijke prioriteit.

Bestaand beleid waar mogelijk continueren, aandacht voor samenhang

De Wmo kent nieuwe taken en bestaande taken. Het is dan ook niet nodig op alle punten nieuwe kaders te ontwikkelen. Van belang is na te gaan welk beleid we nu uitvoeren en of dat bijstelling of aanscherping behoeft. Of het huidige niveau van bestaand beleid op alle punten kan worden gecontinueerd of dat een versobering nodig is, wordt mede bepaald door de financiële mogelijkheden. Maar, zoals gezegd, sociaal beleid blijft het leidend principe. Het is de inzet van de Wmo om alle activiteiten op een logische, klantvriendelijke manier met elkaar te laten samenhangen.

Eigen initiatief en verantwoordelijkheid van burgers

Borger-Odoorn onderschrijft het belang van de eigen verantwoordelijkheid van burgers in de maatschappelijke ondersteuning. Meedoen is het hoofddoel van de Wmo. Maar daarmee is tevens het voorkomen van sociale uitsluiting van belang: lokale risicogroepen moeten goed in beeld zijn, omdat zij niet of nauwelijks in staat zijn zelf voldoende ondersteuning te organiseren of eigen verantwoordelijkheid voldoende aan te kunnen. De gemeente wil sociale uitsluiting tegengaan en mensen zoveel mogelijk in staat stellen de eigen verantwoordelijkheid waar te maken.

Goede communicatie en participatie

Goede, adequate informatieverstrekking is voorwaardelijk voor alle Wmo activiteiten. En voor het verkrijgen van een breed draagvlak, is participatie door burgers vroeg in het proces van beleidsvorming van groot belang (zie ook het Communicatie- en participatieplan t.b.v. de Wmo). Het gaat daarbij niet alleen om communiceren met burgers over het gehele Wmo proces met alle daartoe geschikte middelen, maar ook om het verstrekken van goede, inhoudelijke informatie vanuit het Wmo loket.

Jaarlijks legt de gemeente bovendien verantwoording af aan alle inwoners over het gevoerde beleid.

Wij willen vorm geven aan participatie door samen te werken met de Wmo raad, die een adviesfunctie heeft, maar ook al vroeg in het proces meedenkt. In dit kader worden ook ronde tafelgesprekken gevoerd met specifieke doelgroepen. Zo wordt beleid vanuit de praktijk vormgegeven en breed gedragen door betrokkenen. De Wmo raad wordt tevens in de gelegenheid gesteld om ook eigen initiatieven te ontwikkelen.

Voeren van inclusief beleid

Ons beleid is gericht op het zolang mogelijk deelnemen aan de samenleving van mensen met één of meerdere beperkingen. Dat is wat we verstaan onder inclusief beleid. Mensen met een ziekte, handicap of zorgbehoefte zijn vaak afhankelijk van specifieke voorzieningen, ondersteuning of zorg. Maar zij willen net als ieder ander het dagelijks leven op eigen wijze invullen. Met een aanpassing op het werk, in een geschikt huis en in een passende woonomgeving. We willen bestaande netwerken benutten en adequate beleidsinstrumenten inzetten om dit inclusieve beleid te bevorderen.

De regierol van de gemeente

Samenwerking tussen burgers, maatschappelijke partners en gemeente is onontbeerlijk om onze gemeentelijke beleidsdoelen te kunnen verwezenlijken. Het nastreven van die doelen doen wij daarom ook door ons bestuurlijk en ambtelijk op te stellen als netwerkpartner, die door onderhandelen, overleggen, coördineren en overtuigen met maatschappelijke partners doelen realiseert. Op deze wijze nemen wij een regierol op de terreinen wonen, welzijn en zorg om samen met maatschappelijke partners zoals corporaties, welzijnsorganisaties, zorgverzekeraars, zorgleveranciers en cliëntenorganisaties, deelname aan de samenleving van mensen met een beperking te bevorderen.

De meerwaarde van intergemeentelijke samenwerking

De Wmo gaat uit van de autonomie van gemeenten. Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking met andere gemeenten heeft een meerwaarde. Daarom werkt de gemeente op relevante onderdelen samen met andere gemeenten, bijvoorbeeld op het gebied van beleidsontwikkeling, inkoop, indicatiestelling, huishoudelijke verzorging, organisatie van activiteiten achter het Wmo-loket (de back-office), participatie en communicatie en het opstellen van uniforme kwaliteitsnormen.

Financiële mogelijkheden.

De zorg voor de kwetsbare burger is leidend. De mogelijkheden vinden echter hun beperking in de financiële mogelijkheden van de gemeente (zie ook de notitie Financieel kader Wmo). In de loop van 2007 zal gekeken moeten worden in hoeverre de nieuwe budgetten toereikend zijn voor de uitvoering van het Wmo beleid. Het gaat dan om het bepalen van het aantal mensen dat daadwerkelijk gebruik maakt van individuele verstrekkingen, het te verwachten aantal (op basis van bevolkingsprognoses) en de mogelijkheden van het vormgeven aan collectieve voorzieningen (die de vraag naar individuele voorzieningen kunnen verlichten).

Duidelijk is wel, dat de vraag naar voorzieningen alleen maar zal toenemen (door de vergrijzing) en daarmee nemen ook de kosten toe. Bovendien zullen de toegekende Rijksbudgetten de komende jaren afnemen tot de bedragen zoals die volgens objectieve normen worden vastgesteld. Maar pas na een heldere analyse van de gegevens kunnen wij – in overleg met de Wmo-raad en betrokken doelgroepen – zoeken naar creatieve en wellicht onorthodoxe oplossingen.

Algemene kaders voor beleid (samengevat):

1. De prestatievelden vormen het uitgangspunt voor lokaal beleid.
2. Inzetten op preventie daar waar mogelijk.
3. Het sociale beleid is leidend voor het Wmo-beleid.
4. Bestaand beleid waar mogelijk continueren, aandacht voor samenhang.
5. Eigen initiatief en verantwoordelijkheid van burgers.
6. Goede communicatie en participatie.
7. Het voeren van inclusief beleid.
8. De gemeente vervult een regierol.
9. De meerwaarde van intergemeentelijke samenwerking.
10. De financiële mogelijkheden.

DE PRESTATIEVELDEN

Hoofdstuk 4

Prestatieveld 1: de sociale samenhang en leefbaarheid.

Definitie:

Het bevorderen van de sociale samenhang in en leefbaarheid van dorpen, wijken en buurten.

Toelichting:

De gemeente heeft hier een grote vrijheid om lokaal invulling te geven en prioriteiten te stellen. Er zijn vele manieren waarop gemeenten de sociale samenhang kunnen bevorderen. Zorgen voor aantrekkelijke plekken waar burgers elkaar kunnen ontmoeten is daar een voorbeeld van. Een wijkcentrum waar verschillende zorg- en welzijnsfuncties worden gecombineerd, maakt het mogelijk dat verschillende groepen elkaar regelmatig tegenkomen. Ook sport kan een belangrijke rol spelen bij het bereiken van de doelstellingen op dit beleidsterrein.

Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid raakt ook andere sectoren als wonen, ruimtelijke ordening, integratiebeleid, veiligheid en economie.

Wat doen we al:

De afgelopen jaren hebben wij veel tijd geïnvesteerd in het ontwikkelen van een beleidskader dat duidelijkheid moet geven over de gewenste onderwijs- en welzijnsvoorzieningen in de verschillende dorpen. In Kern en Kader is onder meer de kernhierarchie vastgesteld (verdeling naar hoofd- en kleinere kernen) welke richtinggevend is voor de verdere ontwikkeling van voorzieningenbeleid. Dit door de gemeenteraad vastgestelde beleidskader vormt de basis voor de sociale samenhang en de leefbaarheid in onze dorpen.

Voor de volgende voorzieningen is het beleidskader vastgesteld: onderwijs, peuterspeelzalen, bibliotheken, jeugdsozen en dorpshuizen.

Tevens is beleid vastgesteld met betrekking tot multifunctionele accommodaties en de ontwikkeling van brede scholen.

Daarnaast is er ook beleid geformuleerd t.a.v. ouderen, in de nota 'Veelkleurig grijs', waarin leefbaarheid in feite ook een thema is. Hetzelfde geldt, maar dan meer indirect, voor de nota's 'Gezond beleid' (welke dit jaar vervangen moet worden door een nieuwe 4 jarige beleidsnota) en het integraal woonplan 2004, 'Duurzaam wonen in vitale kernen'.

De beleidsinstrumenten die wij inzetten bestaan voornamelijk uit subsidies, convenanten, overeenkomsten en verordeningen.

Herijking en nieuw:

In Kern en Kader 4 zullen we kaders ontwikkelen voor de sportvoorzieningen, zoals de gymzalen en sporthallen, de sportvelden en de zwembaden.

In het vervolg van het project Kern en Kader gaan wij per dorp samen met bewoners en instellingen verder invulling geven aan de accommodaties en de voorzieningen die daarin ondergebracht gaan worden.

Wij werken daarbij intensief samen met een veelheid aan partijen zoals: openbare bibliotheek, sportverenigingen, onderwijs, sociaal-cultureel werk, vrijwilligersorganisaties voor jeugd en ouderen, politie, peuterspeelzalen, woningbouwstichtingen en instellingen voor gezondheidszorg. De verdere voorgeving van het nieuwe voorzieningenbeleid heeft als kernwoorden: integraal en interactief.

Bij prestatieveld 1 zal de komende jaren het ingezette beleid wordt verder uitgewerkt en nog worden aangevuld met beleid op het gebied van speelruimte en speeltuinen.

De kaders voor beleid:

- Beleidskader Kern en Kader
- Beleidsregels Cultuur, Sport en Welzijn
- Verordening onderwijshuisvesting
- Ouderennota 'Veelkleurig grijs'
- Integraal Woonplan 2004: 'Duurzaam wonen in vitale kernen'

Hoofdstuk 5

Prestatieveld 2: ondersteuning van jeugdigen en ouders.

Definitie:

Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden.

Toelichting:

Het heeft betrekking op de in een gemeente wonende jeugdigen en hun ouders bij wie sprake is van een verhoogd risico als het gaat om ontwikkelingsachterstand of uitval zoals schooluitval of criminaliteit. Voor hen is echter zorg op grond van de Wet op de jeugdzorg niet nodig of kan voorkomen worden. Dit beleidsterrein geldt als aanvulling op taken zoals die zijn vastgelegd in andere wetgeving, zoals de WCPV (Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid) en de Leerplichtwet.

Wat doen we al:

Op dit moment werken wij met twee door de gemeenteraad vastgestelde beleidsnotities:

- Integraal jeugdbeleid
- Opvoeden en Opgroeien in Borger-Odoorn

In deze notities is ons ambitieniveau voor de komende jaren vastgelegd en dit beleid is breder dan de definitie die de WMO geeft.

De notitie Opvoeden en Opgroeien concentreert zich rond de vijf functies die zijn verwoord in de Wet op de jeugdzorg. Ons lokale jeugdbeleid ontwikkelt zich de komende jaren rond deze vijf functies, waarbij de Brug (samenwerkingsverband jeugdzorg en jeugdhulpverlening) een centrale rol inneemt. Bij ieder van deze functies heeft de gemeenteraad doelen vastgesteld en zijn inmiddels een aantal maatregelen in gang gezet.

De functies zijn:

1. *het verstrekken van informatie aan ouders, kinderen, jeugdigen en intermediairs over opvoeden en opgroeien.*
Vastgesteld doel:
Voor iedereen is duidelijk waar binnen onze gemeente informatie en advies over opvoeden en opgroeien te krijgen is;
2. *het signaleren van problemen door instellingen als jeugdgezondheidszorg en onderwijs.*
Vastgesteld doel:
Voor alle partijen is duidelijk welke afspraken gelden voor het centraal melden van verontrustende signalen van of over gezinnen en jeugdigen.
Tijdig en juist signaleren van of over gezinnen en jeugdigen;
3. *toeleiding naar hulp.*
Vastgesteld doel:
Voor alle partijen is duidelijk welke afspraken gelden voor het beoordelen van gesignaleerde problemen, het zonedig plegen van interventies en het doorverwijzen van jeugdigen/ouders naar lokale voorzieningen of Bureau Jeugdzorg;
4. *licht pedagogische hulp.*
Vastgesteld doel:
Gezinnen en jeugdigen met opvoed- en opgroei problemen komen op de juiste plek terecht en worden niet van het kastje naar de muur gestuurd; zonedig is licht pedagogische ondersteuning op lokaal niveau beschikbaar;
5. *coördinatie van zorg in het gezin.*
Vastgesteld doel:
Voor gezinnen en jeugdigen met meervoudige problemen die daar geen greep (meer) op hebben, is er in onze gemeente coördinatie van zorg.

Herijking en nieuw.

Het jeugdbeleid is vooralsnog voldoende geformuleerd bij prestatieveld 2. Het vastgestelde beleid is actueel en wordt uitgevoerd. Herijking is op zijn plaats als uit tussentijdse evaluaties blijkt dat dit noodzakelijk is.

Jeugdbeleid is breder dan de in prestatieveld 2 genoemde definitie. Zo zal in 2007 de lokale educatieve agenda verder ontwikkeld worden en wordt ook de relatie met de jeugdgezondheidszorg verder vormgegeven.

De kaders voor beleid:

- Nota integraal jeugdbeleid
- Notitie Opvoeden en Opgroeien in Borger-Odoorn
- Beleidsregels Sport, cultuur en welzijn
- Nota 'Gezond beleid' (te vervangen door een nieuwe nota volksgezondheid in 2007)

Hoofdstuk 6

Prestatieveld 3: geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.

Definitie:

Het geven van informatie en advies en cliëntondersteuning.

Toelichting:

Met 'geven van informatie en advies' wordt bedoeld op activiteiten die de burger de weg wijzen in het veld van maatschappelijke ondersteuning. Het kan hierbij zowel gaan om algemene voorzieningen zoals (voldoende) informatiepunten, als om meer specifieke voorzieningen zoals een individueel advies, of hulp bij de verheldering van een ondersteuningsvraag.

Cliëntondersteuning gaat een stap verder dan informatie en advies en richt zich op mensen die voor een vraag of een situatie staan die zodanig complex is dat de betreffende persoon het zelf en met zijn omgeving niet op kan lossen.

Wat doen we al?

In 2003 is het Zorgloket van start gegaan. De belangrijkste uitgangspunten waren: de dienstverlening is professioneel, onafhankelijk van aanbieders en kosteloos. Praktisch en ongecompliceerd. Op een centrale plek in het gemeentehuis, met een eigen telefoonnummer en een e-mail adres.

In de beginfase speelden vooral de Wvg-medewerkers, de Stichting Welzijn Borger-Odoorn (SWBO) en het Centrum indicatiestelling Zorg (CIZ) een belangrijke rol. In de loop van 2003 is daar de mantelzorg bij gekomen met een dagdeel per week zitting in het loket en een spreekuur.

Kort na de opening nam een arts van de GGD zitting in het loket. Indicaties (bijvoorbeeld voor een Wvg-voorziening of een gehandicaptenparkeerkaart) vinden sindsdien plaats in het Zorgloket. Aanvragen en indiceren op een en dezelfde plek. Service aan onze klanten dus.

Mei 2004 is de pilot 'Lokaal loket' van start gegaan. Medewerkers van het Zorgloket verzorgen samen met medewerkers van het CIZ de intake en afhandeling van zowel Wvg- als AWBZ-aanvragen. Hoewel de pilot in 2005 formeel is beëindigd, is de dienstverlening in stand gebleven. Inwoners van onze gemeente kunnen voor al hun AWBZ-aanvragen in het Zorgloket terecht.

Cliëntondersteuning heeft gestalte gekregen in de vorm van een ouderenadviseur. Deze heeft een dagdeel per week zitting in het loket. Cliëntondersteuning wordt ook geboden door het maatschappelijk werk en het gehandicaptenplatform.

Herijking en nieuw beleid.

In een bijeenkomst van de raadscommissie op 6 juli 2006 zijn opiniërende uitspraken gedaan voor het opstellen van het gemeentelijk Wmo-beleid voor o.m. prestatieveld 3.

Zo is gesteld dat:

- het loket doorgroeit van een punt voor informatie en advies over wonen, zorg en welzijn, naar een plaats waar ook aanvragen ingediend kunnen worden en waar voorzieningen (zo mogelijk onmiddellijk) verstrekt kunnen worden;
- het loket een speerpunt wordt in de digitale bereikbaarheid van onze gemeente op het terrein van wonen, zorg en welzijn;
- om een goede afstemming met AWBZ-voorzieningen te realiseren, ernaar wordt gestreefd om zo veel mogelijk CIZ-advisering vanuit het loket te laten plaatsvinden;
- de regie van het loket wordt gevoerd door de gemeente.

Daarnaast wordt nader onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van steunstees (decentrale informatiepunten buiten het gemeentehuis) en de uitbreiding van diensten via het loket (bijvoorbeeld uitbreiding van steun bij huishoudelijke administratie).

De kaders voor beleid:

• De notitie Van Zorgloket naar Wmo loket

Hoofdstuk 7

Prestatieveld 4: ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Definitie:

Het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers.

Toelichting:

Met de Wmo heeft de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers voor het eerst een wettelijke basis gekregen.

Bij het verlenen van mantelzorg gaat het om het bieden van iets extra 's dat qua duur en qua intensiteit de geschetste 'normale gang van zaken' overstijgt. Mantelzorg kan daarmee omschreven worden als langdurende zorg die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende door personen uit diens directe omgeving, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

De vrijwillige inzet van burgers, zowel informeel en ongeorganiseerd (kleinschalig burgerinitiatief) als in georganiseerd verband (vrijwilligersorganisaties en bijvoorbeeld sport), vormt een onmisbaar deel van de 'civil society'. Vrijwilligerswerk is ook bij uitstek het voertuig voor burgers om verantwoordelijkheid te nemen en niet alles van een ander of de overheid te verwachten. Met zijn vrijwillige inzet is de burger niet slechts consument van publieke diensten, maar levert hij actief een bijdrage. Met name zorgvrijwilligers spelen een belangrijke rol bij het vormgeven van de Wmo

Belangrijkste doelen binnen het huidige beleid zijn: voorkomen van overbelasting, bieden van adequate ondersteuning, bevorderen van de emancipatie en participatie van mantelzorgers.

Wat doen we al?

De afgelopen jaren heeft de gemeente Borger-Odoorn in het kader van de Tijdelijke Stimuleringsregeling Vrijwilligerswerk van het Rijk een eerste aanzet tot vrijwilligersbeleid gegeven. Dit is vastgelegd in de nota 'Vrij Baan in Vorm' van 2002.

Op het gebied van mantelzorg is tot dusver geen specifiek beleid geformuleerd, maar er is al jarenlang sprake van diverse activiteiten t.b.v. mantelzorgers (zie de 'Notitie Mantelzorgers en Vrijwilligerswerk'). Met de komst van de Wmo is het een expliciete taak van de gemeente geworden om te voorzien in een ondersteuningsaanbod.

Het steunpunt en contactpunt mantelzorg

Er is een Regionaal Steunpunt Mantelzorg voor Zuidoost Drenthe dat wordt uitgevoerd door Icare Mantelzorgondersteuning. Vanuit het Steunpunt Mantelzorg verzorgen de consultants de individuele contacten, maar bieden ook deskundigheidsbevordering en brede ondersteuning.

Icare Mantelzorgondersteuning neemt ook deel aan het lokale zorgloket (dat zal uitgroeien naar een Wmo-loket) met een wekelijks spreekuur voor mantelzorgers en een aanbod van vrijwillige thuiszorg.

Lokaal is er ook een contactpunt actief, dat lotgenoten bijeenkomsten organiseert met thema's die voor mantelzorgers van belang zijn.

Het vrijwilligersteunpunt

Het vrijwilligerssteunpunt in Borger-Odoorn is enige jaren geleden opgestart en anno 2006 is er een ondersteuningsprogramma ontwikkeld onder de vleugels van de welzijnsstichting, SWBO. Het steunpunt ondersteunt het vrijwilligerswerk in Borger-Odoorn door met activiteiten als informatie en advies over wet- en regelgeving, verzekeringen, vergoedingen enz, bemiddeling bij vraag en aanbod in het vrijwilligerswerk, belangenbehartiging voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties en deskundigheidsbevordering op het gebied van scholing en training. Inmiddels is provinciebreed een Kennisnetwerk opgericht, waarin ook het steunpunt van Borger-Odoorn participeert. Het netwerk richt zich op het delen, combineren en toepassen van de verspreid aanwezige kennis over vrijwilligerswerk.

Overige activiteiten

In Borger-Odoorn zijn meer dan 500 vrijwilligersorganisaties, waarvan een belangrijk deel ook op het gebied van de Wmo actief is. Daarnaast heeft de SWBO specifiek aandacht besteed aan jeugd en ouderen en aan sport en communicatie.

Vrijwilligerswerk als onderdeel van de sociale integratie van cliënten van de sociale dienst.

Cliënten met een WWB-uitkering die meer dan 5 uur vrijwilligerswerk per week verrichten kunnen van de gemeente een bonus/onkostenvergoeding krijgen (50 euro per maand). Per cliënt wordt bekeken in hoeverre vrijstelling van de sollicitatieplicht kan worden verleend. Het gaat de laatste jaren om een vrij stabiele groep van 15-20 bijstandsgerechtigden.

Herijking en nieuw beleid.

Er ligt een nota voor vrijwilligerbeleid, 'Vrij baan in vorm', welke in feite nog steeds actueel is. Nieuwe ontwikkelingen zitten vooral in het verder uitbouwen van het vrijwilligerssteunpunt en vrijwillige diensten, het stimuleren van maatschappelijke stages voor jeugdigen en het stimuleren van maatschappelijk ondernemen.

Er is de afgelopen jaren nog geen specifiek beleid gevoerd op mantelzorgondersteuning. Het gaat hier immers om nieuw gemeentelijk beleid en in 2007 zal het mantelzorgbeleid dan ook een belangrijk onderdeel vormen van de eerste 4 jarige beleidsnota Wmo, welke eind 2007 gereed moet zijn. Er is wel een eerste richtinggevende notitie over mantelzorg en vrijwilligersbeleid gemaakt, welke al enkele kaders in beeld brengt.

De kaders voor beleid:

• De nota 'Vrij baan in vorm' over vrijwilligerswerk   • De notitie Mantelzorg en Vrijwilligerswerk

Hoofdstuk 8

Prestatieveld 5: het bevorderen van deelname aan de samenleving door mensen met een beperking.

Definitie:

Het bevorderen van deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem.

Toelichting:

In dit prestatieveld wordt bedoeld op algemene maatregelen die, zonder dat men zich tot de gemeente behoeft te wenden, ten goede kunnen komen aan een ieder die daaraan behoefte heeft. In die zin behoeft de maatregel dus niet uitsluitend gericht te zijn op mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem, zolang zij er in ieder geval maar baat bij hebben. Het gaat hier om een breed scala van mogelijke maatregelen. Wat betreft de deelname aan het maatschappelijk verkeer kan gedacht worden aan de toegankelijkheid van de woonomgeving en openbare ruimten zoals leeszalen, het gemeentehuis, etc.

Bij participatie in de samenleving gaat het om de mogelijkheden tot deelname aan alle aspecten van de samenleving. Deze participatie zal gelden voor alle mensen, inclusief de kwetsbare burgers: mensen met lichamelijke beperkingen, lichte verstandelijke beperkingen en gedragsproblemen en (ouderen, gehandicapten, chronisch zieken, (ex)psychiatrische patiënten. Ook mensen die langdurig afhankelijk zijn van bijstand kunnen tot de kwetsbare burgers worden gerekend.

Wat doen we al?

Door middel van de gehandicapten voorzieningen wordt uiteraard de deelname van mensen met een beperking bevorderd. Ook het uitkeringsbeleid houdt rekening met de mogelijkheden en onmogelijkheden van mensen. Maar ook door het aanbieden van diverse sportieve, recreatieve en/of educatieve activiteiten op toegankelijke plaatsen leveren een bijdrage, bijvoorbeeld de dagopvang voor ouderen in Tweede Exloermond. De uitvoering ligt bij de SWBO en andere ondersteuningsorganisaties (bv. Sport Drenthe) en bij diverse vrijwilligersorganisaties. Vanuit het jongerenwerk zijn er contacten met kwetsbare jeugd welke wordt toe geleid naar diverse activiteiten. Voor ouderen zijn er ook de seniorenvoorlichters, die ouderen kunnen stimuleren om iets te ondernemen en de weg kunnen wijzen naar activiteiten. Bovendien wordt –op basis van de nota 'Duurzaam wonen in vitale kernen'- gekeken naar duurzame woonvormen voor ouderen.

Herijking en nieuw beleid.

Met de diverse organisaties op het gebied van met name wonen, welzijn en zorg zal gekeken moeten worden welke activiteiten recht doen aan de doelstelling van dit prestatieveld. Zo zal bijvoorbeeld verder onderzocht moeten worden wat de alternatieve vervoersmogelijkheden zijn en in hoeverre de openbare ruimte nog toegankelijker is te maken.

De kaders voor beleid:

Dit prestatieveld zal nog nader verkend en ontwikkeld moeten worden in de loop van 2007. Er zijn wel aanknopingspunten met het uitkeringsbeleid en onder meer de volgende beleidsnota's:

- Nota 'Duurzaam wonen in vitale kernen'
- Nota 'Gezond beleid' (te vervangen door een nieuwe nota volksgezondheid in 2007)
- Nota 'Veelkleurig grijs'

Hoofdstuk 9

Prestatieveld 6: het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking.

Definitie:

Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.

Toelichting:

Het gaat hier om individueel te verlenen voorzieningen, die aan de behoefte van het individu zijn aangepast. Dat individuele gebruikskarakter van de voorziening betekent niet dat de gemeente het verlenen van die voorziening niet op collectieve wijze kan vormgeven. Te denken valt aan het vervoer van gehandicapten door middel van taxibusjes waarop men een individueel beroep kan doen, vergelijkbaar met het huidige collectieve Wvg-vervoer. Of men 'toegang' heeft tot een dergelijke voorziening hangt echter altijd af van de individuele kenmerken van de persoon met een beperking.

De gemeente is, met uitzondering van die voorzieningen waarvoor een zorgplicht geldt, geheel vrij om te bepalen welke concrete voorzieningen zij zal verlenen, en welke niet. Voor de hand liggende vormen waaraan gedacht kan worden zijn woonvoorzieningen, sportrolstoelen, begeleiding bij zelfstandig wonen, dagbesteding voor ouderen, maaltijdvoorziening, sociale alarmering, vervoersvoorzieningen, klussendiensten, algemeen maatschappelijk werk of vormen van psychosociale hulpverlening.

Wat doen we al?

Sinds 1994 voert de gemeente de Wet voorzieningen gehandicapten (Wvg) uit. De wet die de verstrekking van woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen regelt. Daar komt nu de huishoudelijke hulp bij.

De gemeente heeft een verordening met besluit opgesteld voor de individuele voorzieningen die worden verstrekt. Daarin is vastgelegd wanneer er recht bestaat op een voorziening.

Herijking en nieuw beleid.

In een bijeenkomst van de raadscommissie op 6 juli 2006 zijn opiniërende uitspraken gedaan voor het opstellen van het gemeentelijk Wmo-beleid voor de prestatievelden drie en zes. Aan de hand van stellingen werden de keuzes aangegeven. Deze zijn verwerkt in de verordening en het daaraan gerelateerde besluit. Verordening en besluit zijn inmiddels vastgesteld.

De gemeente mag zelf kiezen met welke voorzieningen de beperkingen worden gecompenseerd. Onze gemeente heeft besloten om concrete voorzieningen te benoemen, te weten:

- algemene voorzieningen,
- woonvoorzieningen,
- vervoersvoorzieningen,
- rolstoelvoorzieningen
- huishoudelijke hulp.

Huishoudelijke hulp geeft ondersteuning aan mensen die niet in staat zijn zelfstandig een huishouden te voeren. Woonvoorzieningen moeten een normaal gebruik van de woning en het zich verplaatsen in en om de woning mogelijk maken. Vervoers- en rolstoelvoorzieningen maken het zich verplaatsen in en om de woning mogelijk, en het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel. Vervoers- en rolstoelvoorzieningen kunnen bovendien bijdragen aan het ontmoeten van medemensen en het leggen van sociale contacten.

De kaders voor beleid:

• Verordening besluit voorzieningen maatschappelijke ondersteuning

Hoofdstuk 10

Prestatievelden 7, 8 en 9: het bieden van maatschappelijke opvang en het bevorderen van OGGz- en verslavingsbeleid

Definitie:

Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang, het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen, en het bevorderen van verslavingsbeleid.

Toelichting:

Maatschappelijke opvang (MO, prestatieveld 7) omvat activiteiten bestaande uit het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan personen die, door een of meerdere problemen, al dan niet gedwongen de thuissituatie hebben verlaten en niet in staat zijn zich op eigen kracht te handhaven in de samenleving.

Vrouwenopvang (VO, prestatieveld 7) is het tijdelijk bieden van onderdak, begeleiding, informatie en advies aan vrouwen die, al dan niet gedwongen, de thuissituatie hebben verlaten in verband met problemen van relationele aard of geweld.

OGGz (prestatieveld 8) gaat om het signaleren en bestrijden van risicofactoren op het gebied van de openbare geestelijke gezondheidszorg, het bereiken en begeleiden van kwetsbare personen en risicogroepen, het functioneren als meldpunt voor signalen van crisis of dreiging van crisis bij kwetsbare personen en risicogroepen en het tot stand brengen van afspraken tussen betrokken organisaties over de uitvoering van de openbare geestelijke gezondheidszorg. Het bieden van psychosociale hulp bij rampen wordt niet in de Wmo ondergebracht.

Verslavingsbeleid (prestatieveld 9) wordt bevorderd door: ambulante verslavingszorg, bestaande uit ambulante hulpverlening, gericht op verslavingsproblemen en preventie van verslavingsproblemen. Dit is inclusief activiteiten in het kader van overlastbestrijding van overlast door verslaving.

Wat doen we al?

M.b.t. prestatieveld 7 en 9 varen we mee op centrumgemeente Emmen.

Deze gemeente heeft een kaderstellende en regisserende rol en is (mede)financier voor de tal van uitvoeringsorganisaties door subsidierelaties of contractsturing. Uitvoering van de MO en VO vindt plaats door verschillende organisaties waaronder: zorggroep Suydevelt, het Leger des Heils, kerken en andere maatschappelijke organisaties. In Assen bevindt zich een provinciaal steunpunt huiselijk geweld.

De ambulante verslavingszorg is geheel in handen gelegd van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), voorheen het Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs. Concreet gaat het hier om de functie maatschappelijk werk ten behoeve van drugs- en alcoholverslaving. VNN kent een maximum aantal behandelingsgesprekken wat de mogelijkheden van verslavingszorg limiteert. De gemeente Emmen wil – in overleg met de gemeenten Coevorden en Borger-Odoorn - het bestaande beleid continueren en gaat met VNN in gesprek over een nieuw contract waarbij het bijstellen van de opvangmogelijkheden onderwerp van gesprek is.

M.b.t. prestatieveld 8, de OGGz, heeft Borger-Odoorn inmiddels een aantal activiteiten ontwikkeld om het beter bereiken van groepen die niet of moeilijk door de reguliere hulpverlening worden bereikt mogelijk te maken. Het betreft mensen die om wat voor reden dan ook, een bedreiging voor hun omgeving of zichzelf vormen en over het algemeen hulp mijden. Sinds eind 2005 is er een meldpunt OGGz, is de gemeentelijke coördinatie verbeterd en is er een OGGz casuoverleg ingesteld waarin gemeente, maatschappelijk opvang, hulpverlening, politie en woningcorporaties intensief samenwerken. Er is ook een stuurgroep OGGz die de ontwikkelingen volgt en tenminste eens in het jaar bij elkaar komt o.l.v. de verantwoordelijke wethouder.

Herijking en nieuw beleid.

Op dit moment wordt bestaand beleid herzien op basis van de nota 'Samen redzaam, toekomstvisie maatschappelijke opvang en vrouwenopvang Drenthe 2006' (opgesteld namens de Drentse gemeenten).

Nieuwe activiteiten zullen zich vooral concentreren op verbetering en versterking van het aanbod. Lokaal zal de gemeente voor de OGGz in 2007 nog een werkprotocol ontwikkelen (op basis van inhoudelijk advies van de GGD en andere betrokkenen) en wordt er een extra accent gelegd op het informeren van burgers.

De kaders voor beleid:

- De nota 'Samen redzaam', welke voor heel Drenthe actueel is
- Het algemene kader voor OGGz beleid: zorgen voor een beter bereik van groepen die niet of moeilijk door de reguliere hulpverlening worden geholpen. Informeren van burgers en eerstelijns voorzieningen speelt daarbij een belangrijke rol.

HET VERVOLG

Hoofdstuk 11

Het vervolg: de eerste 4-jarige beleidsnota Wmo

Doel van de beleidsnota.

Het Wmo beleid moet uiteindelijk worden vastgelegd in een 4-jarige beleidsnota. Het doel van deze nota is om in ieder geval aan de volgende wettelijke eisen te voldoen:

1. De gemeenteraad stelt een of meer plannen vast, die richting geven aan de door de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders te nemen beslissingen betreffende maatschappelijke ondersteuning.
2. De gemeenteraad stelt het plan telkens voor een periode van ten hoogste vier jaren vast. Het plan kan tussentijds gewijzigd worden.
3. Het plan bevat de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning.
4. In het plan wordt in ieder geval aangegeven:
  - a. wat de *gemeentelijke doelstellingen* zijn op de verschillende terreinen van maatschappelijke ondersteuning;
  - b. *hoe het samenhangende beleid betreffende maatschappelijke ondersteuning zal worden uitgevoerd* en welke *acties* in de door het plan bestreken periode zullen worden ondernomen;
  - c. welke *resultaten* de gemeente in de door het plan bestreken periode wenst te behalen;
  - d. welke maatregelen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders nemen om *de kwaliteit* te borgen van de wijze waarop de maatschappelijke ondersteuning wordt uitgevoerd;
  - e. welke maatregelen de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders nemen om voor degene aan wie maatschappelijke ondersteuning wordt verleend, *keuzevrijheid* te bieden met betrekking tot de activiteiten van maatschappelijke ondersteuning;
  - f. op welke wijze de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders zich hebben vergewist van de *behoeften van kleine doelgroepen*.

Deze kadernota vormt in feite een opstapje naar de eerste beleidsnota Wmo welke eind 2007 gereed moet zijn. Het gaat hierbij in eerste instantie om de kaders zoals die ook bij punt 3 tot uiting komen.

Globale planning.

In 2007:

- 1^e kwartaal:
- communicatieplan (m.b.t. alle prestatievelden) gereed en tot uitvoering brengen
  - kadernota gereed
  - notitie Mantelzorg en vrijwilligerswerk gereed
  - notitie 'Van zorgloket naar Wmo loket' gereed
  - 0-meting gereed (de huidige situatie a.d.h.v. de prestatievelden zoveel mogelijk in beeld)
  - uitvoering maatwerk Kern en Kader 3
  - prestatieafspraken over de invulling van het welzijnswerk
  - start pilot vroegsignalering
  - inspraakactiviteiten
  - informeren van burgers
  - overleg m.b.t. afspraken MO / VO
  - onderzoek alternatieve vervoersdiensten / collectieve voorzieningen
- 2^e kwartaal:
- vormgeven regie vrijwilligerswerk
  - vormgeven mantelzorgondersteuning
  - presentatie resultaten onderzoek collectieve voorzieningen
  - werkprotocol OGGz
  - 1^e evaluatie proces Huishoudelijke hulp + prognose

- uitvoering maatwerk Kern en Kader 3
- tussenevaluatie pilot steunsteer
- ontwikkeling steunpunten (+ contactpunt) mantelzorg /vrijwilligers
- afspraken MO /VO
- inspraakactiviteiten
- informeren van burgers
- verkenning centra voor Jeugd en gezin
- contacten met jeugd en ander moeilijk te bereiken doelgroepen van de Wmo

- 3^e kwartaal:
- 1^e concept Wmo beleidsnota + inspraak
  - uitvoering maatwerk Kern en Kader 3
  - informeren van burgers

- 4^e kwartaal:
- vaststelling Wmo beleidsnota
  - uitvoering maatwerk Kern en Kader 3
  - definitieve prognose m.b.t. de kosten individuele verstrekkingen (in relatie tot collectieve voorzieningen)
  - informeren van burgers

Hoofdstuk 12

Samenvatting: alle belangrijke kaders ingekaderd

Prestatieveld 1

- Beleidskader Kern en Kader
- Beleidsregels Cultuur, Sport en Welzijn
- Verordening onderwijshuisvesting Ouderennota 'Veelkleurig grijs'
- Integraal Woonplan 2004: 'Duurzaam wonen in vitale kernen'

Prestatieveld 2

- Nota integraal jeugdbeleid
- Notitie Opvoeden en Opgroeien in Borger-Odoorn
- Beleidsregels welzijn
- Nota 'Gezond beleid' (te vervangen door een nieuwe nota volksgezondheid in 2007)

Prestatieveld 3

- De notitie Van Zorgloket naar Wmo loket

Prestatieveld 4

- De nota 'Vrij baan in vorm' over vrijwilligerswerk
- De notitie Mantelzorg en Vrijwilligerswerk

Prestatieveld 5

- Dit prestatieveld zal nog nader verkend en ontwikkeld moeten worden in de loop van 2007. Er zijn wel aanknopingspunten met het uitkeringsbeleid en onder meer de volgende beleidsnota's:
- Nota 'Duurzaam wonen in vitale kernen'
  - Nota 'Gezond beleid' (te vervangen door een nieuwe nota volksgezondheid in 2007)
  - Nota 'Veelkleurig grijs'

Prestatieveld 6

- Verordening voorzieningen maatschappelijke ondersteuning

Prestatievelden 7, 8 & 9

- De nota 'Samen redzaam', welke voor heel Drenthe actueel is
- Het algemene kader voor OGGz beleid: zorgen voor een beter bereik van groepen die niet of moeilijk door de reguliere hulpverlening worden geholpen. Informeren van burgers en eerstelijns voorzieningen speelt daarbij een belangrijke rol.